

льні стосунки, то природно, що вони пронизують собою й політичне правління, та економічну систему. Однак з соціально-філософської точки зору поняття «прагматизм» і «прагматична ідеологія» не тотожні. Прагматизм, як відомо, є філософською течією, що виникла в кінці XIX століття та отримала найбільше поширення в США. Засновниками її вважаються Ч. Пірс, У. Джеймс, Дж. Дьюї, які в умовах стрімкого прогресу науки і техніки, розвитку промисловості і культури сформулювали його основоположні принципи. Саме прагматизм увів у філософію та детально розробив тему людської діяльності, визначивши головним завданням філософії розробку загального методу вирішення різних життєвих ситуацій, а не дослідження першооснов буття і пізнання, як це робила традиційна класична філософія. Для прагматиста дія повинна спиратися на принцип максимальної ефективності, а істина – це ідея, яка у найкращий спосіб веде до успіху, приносить користь і задоволення. Поняття ж «прагматична ідеологія» має дещо інший зміст. Прагматизм в політиці тлумачиться в сучасній політології як «ідеологічна установка, яка визначає істинність за одержаним позитивним результатом, практичним успіхом» [2]. Отже, цінність соціально-економічного і політичного мислення, за прагматизмом, обумовлюється його дієвістю, ефективністю як засобу досягнення успіху, для вирішення в кінцевому випадку життєво важливих завдань. Таким чином, можна стверджувати, що методологічну основу прогностичної концепції Б. Гаврилишина, його пошуків оптимальної моделі ефективного суспільства становить гуманістичне прагматичне світобачення, в якому людина посідає не тільки місце суб'єкта практичної діяльності, але й кінцевої мети всіх соціальних, економічних та політичних трансформацій. При цьому соціальну, економічну та політичну ефективність автор розуміє саме як результативність. Аналізуючи інші креативні методологічні ідеї автора, варто виділити чотири ключових критерії ефективного суспільства: політична свобода; достатній рівень доходів без недосяжної різниці між багатими та бідними; соціальна справедливість; дбайливе ставлення до природи. Основною детермінантою суспільної ефективності Б. Гаврилишин вважає суспільний лад, складовими якого є цінності, політичне правління та економічна система. Саме цінності, на думку вченого, становлять основу суспільного розвитку. Свобода і соціальна справедливість – критерії ефективності, значимість яких підтверджена практикою соціально-економічних перетворень у Японії, Південній Кореї, Сінгапурі, на Тайвані. Методологія аналізу суспільних ладів ініціатора створення Міжнародного інституту менеджменту, як бачимо, базується на поняттях «ефективність суспільств» та «складові суспільного ладу». При цьому наголошується, що сумісність складових суспільного устрою є умовою його ефективності. Про Україну у своєму дослідженні Б. Гаврилишин не писав, однак, у третьому її виданні українською мовою у 2009 році міститься спеціальний додаток «Україна: 20 минутих і 20 майбутніх літ», де він детально і критично аналізує набутий Україною досвід розбудови нової системи суспільних відносин [3]. Головна проблема українських реформ, наголошує Б. Гаврилишин, – не відсутність національної ідеї, а відсутність образу майбутньої держави. Причому центральне місце в уявному образі мають посідати не кількісні показники, не ВВП, а людина. Україну потрібно не ремонтувати, а на підставі нової системи цінностей створювати нову економічну систему.

Отже, прагматична методологія Б. Гаврилишина саме в сучасних умовах реально може стати дієвим інструментом оновлення парадигмальної бази викладання економічних дисциплін у ВНЗ України.

Перелік посилань:

1. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє: До ефективніших суспільств : доп. Римському Клубові / Гаврилишин Богдан. – К. : Основи, 1993. – 238 с.
2. Політологія: сучасні терміни і поняття : короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / [уклад. В. М. Піча, наук. ред. Л. Д. Климанської, Я. Б. Турчин, Н. М. Хоми]. – [4-те вид., виправ. і доп.] / – Львів : Новий Світ-2000. – 2015. – С. 325.
3. Гаврилишин Б. До ефективних суспільств: Дороговкази в майбутнє: доп. Римському Клубові / Б. Гаврилишин ; [упоряд. В. Рубцов]. – [вид. 3-тє, допов.]. – К. : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2009. – 248 с.

«COMPLETE-ТРИАДНА» МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЮ

*М.М. Климчук, канд. екон. наук, доцент
Київський національний університет будівництва і архітектури*

З метою підвищення рівня енергоефективності та енергозбереження на підприємстві як пріоритет актуалізується кадрове забезпечення. Адже, персонал виробничо-економічної системи має володіти технологіями практично-прикладного мислення, базисом якого є «Complete-триадна» модель, яка складається з «суб'єкту – об'єкту – результату» та передбачає ідентифікацію та реалізацію організаційно-економічних, техніко-технологічних і структурно-енергетичних заходів.

Організаційно-економічні заходи – це навчання персоналу, відповідального за підвищення рівня енергоефективності виробництва, а також навчання решти персоналу основам енергозбереження. Крім того, до організаційно-економічних заходів належить: планові оцінювання енергоефективності будівель й устаткування, проведення тепловізійних обстежень й енергоаудиту, перевірка приладів обліку енергоресурсів, виконання ремонтних робіт відповідно до вимог енергоефективності.

Важливими економічними методами енергозбереження є впровадження системи мотивації і стимулювання економії енергоресурсів, а також прийняття ефективних управлінських рішень у галузі енергозбереження. Організаційно-економічні заходи здійснюються із залученням мінімальних ресурсів (людських, фінансових, технічних та ін.) й мають велике значення в підвищенні рівня енергоефективності виробництва.

Головна мета навчання полягає у формуванні необхідного рівня професійних знань для планування і реалізації заходів з енергозбереження та підвищення рівня енергоефективності виробництва. Цільова аудиторія включає керівників та інженерно-технічний персонал підприємств. «Complete-триадна» модель надає можливість сформувати навчальну програму, що враховує особливості проведення робіт з енергозбереження та підвищення рівня енергоефективності залежно від специфіки виробничо-комерційної діяльності підприємства. В процесі навчання слухачі мають вивчати нормативно-правову базу з питань енергозбереження та ін.

Важливий розділ навчання представляє вивчення сучасних концепцій енергоефективного будівництва: «Passive house», «Triple Zero», «nZEB», «Smart – Grid – 0 – Energy build», «мультикомфортного» будинку, ознайомлення із заходами з підвищення рівня енергозбереження та енергоефективності, вивчення нового енергозберігаючого обладнання й технологій, автоматизованих систем управління технологічними процесами [1, 2]. Особливо актуально для слухачів представляє ознайомлення з практиками енергосервісу, як інструменту фінансування заходів з енергозбереження та впровадження відновлювальних джерел енергії – сонячними та вітровими електричними станціями, розрахунки ефективності їх застосування.

Психологи і педагоги, які вивчають особливості навчання персоналу, встановили визначальне значення мотивації до набуття нових професійних знань, умінь й компетенцій. Завдання фахівців по роботі з персоналом підприємства полягає у формуванні і систематичній підтримці у співробітників низки усвідомлених й стійких установок, приклади яких наводяться нижче.

1. Енергозбереження – це інновативний вектор у загальній корпоративній місії, що об'єднує весь колектив і відрізняє сучасне підприємство, на якому хочеться й надалі продовжувати працювати.

2. Енергоефективність – це частина корпоративної культури організації, її значима характеристика, що відрізняє успішне підприємство від неуспішного.

3. Підвищення кваліфікації персоналу підприємства – це інвестиція в професіоналізм й майбутній кар'єрне зростання співробітника, що досягається через навчання та отримання нових знань.

Об'єктом навчання енергозбереженню на підприємстві є: колектив співробітників, енергоаудитори, енергоменеджери, спеціалісти з енергосервісу, з розробки й впровадження відновлювальних джерел енергії й енергоефективних заходів у системах тепло-, водо-, електропостачання, систем кондиціонування та вентиляції.

Суб'єктами навчання енергозбереженню на підприємстві є: представники органів державної влади, в компетенції яких реалізація енергоефективних заходів на всіх рівнях економічної системи, керівники груп енергоаудиторів, спеціалістів з енергосервісу, з розробки й впровадження відновлювальних джерел енергії й енергоефективних заходів у системах тепло-, водо-, електропостачання, систем кондиціонування і вентиляції.

Об'єкт навчання енергозбереженню на підприємстві координований суб'єктом продукують певний результат – покращення процесів енергозбереження, підвищення рівня енергоефективності, зменшення енергоємності продукції підприємства. Отриманий результат від симбіозу спільної діяльності об'єкту та суб'єкту набуває необхідних характеристик, форми, стану, що відповідає основним нормативно-правовим актом у сфері підвищення рівня енергоефективності.

Перелік посилань:

1. Климчук М. М. Концептуальна модель управління енергозбереженням підприємств будівельного комплексу в умовах інвайроментального простору / М. М. Климчук // Економічний форум. – 2017. – № 1. – С. 125-128.

2. Климчук М. М. Green Lease – modern concept management of energy-savings on enterprises of building / М. М. Климчук // Інтегровані енергоефективні технології в архітектурі та будівництві «Енергоінтеграція-2016» : Шоста міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ 13-15 квітня 2016 р.). – К. : КНУБА. – С. 31-33.